

Vredeskind

1962

Een smalle holle boomstam gleed over het wateroppervlak. Een houten peddel stuwde de boot verder. Don Richardson keek naar zijn vrouw Carol Joy die samen met hun zeven maanden oude baby achter in de holle boomstam zat. Hij herinnerde zich nog goed de eerste keer dat hij Carol Joy ontmoette. Het was op de Prairie Bible Institute in Alberta, een heel eind weg vanwaar hij vandaan kwam. Allebei wisten ze dat ze voorbestemd waren om in de zending te werken. Nadat ze klaar waren met hun opleiding, werden ze uitgezonden door de RBMU (Regions Beyond Missionary Union). Wat zou er met hen de komende maanden gebeuren? Hoe zouden de Sawi-mensen hen verwelkomen? Had hij Carol en de baby niet te vroeg over laten komen? Al eerder was Don bij de Sawi geweest en hij had hen gezegd dat hij terug zou komen met zijn vrouw en kindje. Maar de Sawi stonden er om bekend dat ze kannibalen en koppensnellers zijn. Wat zou er gebeurd zijn in de tijd dat hij er niet was? Was er weer oorlog uitgebroken? Of hadden ze gewapende vrede? Plotseling kwam er een oude man in een holle boomstam naar hen toe varen. 'Konahario!' klonk het vriendelijk uit zijn mond. Meteen waren er nog meer holle boomstammen om hen heen. Hun eigen holle boomstam werd op de kant getrokken. Hij sprong op en nam eerst Stephen van Carol over en hielp daarna Carol overeind. Voor het huis wat hij en zijn vriend John de vorige keer hadden gebouwd stonden alle dorpelingen. Hun gezichten waren opzichtig met witte en okergele verf geverfd. Daar waren Hato en Hadi, de twee mannen die de vorige keer hem enthousiast begroetten. Oudere Sawi-vrouwen streelden Carol en Stephen.

Meteen begon er een heel dansfeest. De trom roffelde. De krijgers voerden een wilde dans. Na een poosje brachten ze Don, Carol en Stephen naar hun huis. Terwijl Carol een eenvoudige maaltijd kookte, spreidde Don de slaapzakken uit. Hij voelde zijn verantwoordelijkheid tegenover Carol en Stephen. De trommels gingen buiten gewoon door. Wat zou er nog veel moeten gebeuren voordat hij het evangelie aan de Sawi kon verkondigen. Hij moest eerst maar de taal leren. Hoe kon hij ooit het evangelie verkondigen als hij de taal nog niet wist? Eén ding was hem wel zeker, de taal was een erg moeilijke taal en zou van hem heel veel energie kosten. Als hij dan maar staande kon blijven tegen alle ziektes die er in het oerwoud waren. Het duurde lang voordat Don eindelijk in slaap viel.

Een paar jaar eerder

Yae ging met zijn peddel door het water. Hij ging op bezoek bij het dorp Haenam, een dorp dichtbij Maoero, het dorp waar hij woonde. Hij meerde aan en meteen werd hij hartelijk begroet. Ze kenden hem wel. Hij was de boodschapper tussen hun dorp en zijn eigen dorp. Hoe lang was hij dat nou alweer? Minstens 3 maanden. Hij werd meegenomen naar de mannenhut. Iedereen was vriendelijk tegen hem. Een beetje te vriendelijk zelfs. Hij voelde zijn hart toch wel even bonken toen hij de hut binnen ging. Maar iedereen deed gewoon normaal. Hij mocht zitten naast één van de belangrijkste mannen van het dorp. Al pratend over verschillende dingen, kreeg hij wat te eten. Mmm, dat was lekker varkensvlees. Zo lekker kookte zijn vrouw het niet. Plotseling klonk er wat geruis aan het einde van de hut. Yae gaf er geen aandacht aan. De andere mannen bleven namelijk gewoon doorpraten.

Totdat er meer mannen opstonden. Er klonk een licht geluid boven hem. Even keek hij achter zich. Toen stonden ook de mannen naast hem op. Met een ontzet gezicht keek hij hen aan. Hij wist meteen wat ze wilden. 'Toewi asonai Makaerin! We hebben je met vriendschap vetgemest voor de slacht!' Deze lekkere maaltijd was zijn laatste maaltijd. Had hij maar om een tarop tim gevraagd. Dan was dit niet zomaar gebeurd. Waar zou hij terecht komen? Hij zag de schaduw van de dood op hem afkomen. Met één sprong was die bij hem en sleurde hem weg.

1963

Don keek de menigte rond die rondom hem zat in het mannenhuis. Hij had gesproken van God, die de mens schiep in een prachtige wereld, de komst van het kwaad in de wereld en over de Verlosser. Ze gaapten en waren hun eigen gesprekjes begonnen. Don zuchtte. De

Sawi's zouden wel blijven luisteren als het over de stammen rondom hen ging, maar voor de Joden die zo ver weg woonden, hadden ze geen belangstelling. Dat was te ver. Slechts één keer kreeg hij een geweldige reactie van de mannen tot zijn ontzetting. Hij vertelde hoe Judas Jezus had verraden. Ongeveer halverwege zijn verhaal merkte hij dat iedereen gespannen zat te luisteren. Ze hoorden dat hij 3 jaar lang met Jezus hetzelfde voedsel had gegeten en op dezelfde weg had gelopen. Voor Don was het onwaarschijnlijk dat zo'n iemand ooit Jezus had verraden, maar hij wist dat alles moest meewerken ten goede, dus ook het verraad van Judas. En toch had Judas, een discipel van Jezus, verkozen Hem te verraden. Bij de climax van het verhaal floot Maoem een vogelkreet van bewondering.

Anderen grinnikten. Het bracht Don in verwarring. Toen begreep hij het. Ze riepen Judas uit tot de held van het verhaal. Hij probeerde te protesteren door te zeggen dat Jezus goed was. Maar Kani leunde voorover en riep: 'Dat was nog eens een toewi asonai man.' Don verliet verdrietig het mannenhuis. Pas later vroeg hij aan Kani wat dat nou betekende.

Samen met Narai legde die het uit: 'Toewi asonai man betekent doen met een man wat Hato doet met de big: hem vetmesten met vriendschap voor een niet vermoede slacht.' Enthousiast begonnen ze te vertellen wat er een aantal jaar geleden was gebeurd. Toen pas zag Don dat de Sawi's niet alleen wreed waren, maar zelfs wreedheid vereerden. Openlijk iemand doden bezorgde hun geen plezier meer. Ze liepen liever het risico om een uitgezocht slachtoffer te zoeken, om later de toewi asonai man toe te kunnen passen.

Daarom had het verhaal van Judas Iskariot hen zo geboeid. Christus, het slachtoffer van Judas verraad, betekende niets voor hen. Don vertelde alles aan Carol die hem bezorgd aan keek. 'God heeft altijd een manier,' zei ze nadenkend. 'Er moet een manier zijn.' Vanaf die dag begonnen ze te bidden en te hopen op de sleutel die God hen zou geven om de Sawi's het evangelie te verkondigen.

Vastberaden liep Don naar de mannenhuizen van Haemar en Kamoer. Na een lang gesprek met Carol was het het beste dat ze zouden vertrekken. 'Mannen, omdat jullie geen vrede willen sluiten, moeten wij vertrekken. Straks wordt er nog iemand gedood en is er nog meer oorlog. Dat zal vele levens kosten. Wij willen naar een ander Sawidorp gaan om te kijken of we hen iets kunnen leren,' zei hij. Er werd heftig gepraat door de mannen. Don besloot terug te gaan. Hij zou nu toch niets meer kunnen betekenen. Toen het donker werd, hoorde hij nog steeds het heftige geruzie in de mannenhuizen. Don zuchtte diep. Hij wist dat deze verhuizing heel zwaar zou vallen voor hem, Carol die hun tweede kindje verwachtte en Stephen, die heel moe was van de malaria die hij had opgelopen. Nadat hij het licht had gedoofd, hoorde hij wat gestommel op de galerij. Don pakte de zaklantaarn en liep de achtergalerij op. Zijn zaklantaarn liet de ernstige gezichten zien van een groot aantal leiders van de strijdende stammen: Kani, Mahaan, Hato en vele anderen. 'Toean,' smeekte één van hen, 'verlaat ons niet!' 'Maar ik wil niet dat jullie elkaar doodslaan!' antwoordde Don. Ze wisten dat Don het vreselijk vond als er oorlog was. 'Toean, wij zullen elkaar niet doodslaan.' De man zweeg even. 'Toean,' zei hij uiteindelijk. 'Morgen zullen we water op elkaar sprenkelen.' 'Vrede sluiten?' vroeg Don verwonderd. 'Wij gaan water op elkaar sprenkelen,' antwoordde de man nog een keer.

Die nacht deden Don en Carol geen oog dicht. Allebei vroegen ze zich af wat de volgende dag zou gebeuren. Ze konden niets bedenken waardoor het toewi asonai man niet zou gebeuren. Zodra de zon opkwam, stonden ze samen voor het raam te kijken. Mahaan, één van de leiders kwam naar buiten, zijn zoon op de schouder en zijn vrouw Syado snikkend naast hem. De Richardsons gingen vol spanning op de voorgalerij staan om maar niets te missen van wat er zou gebeuren. Syado keek over Mahaans schouder en zag de vele dorpelingen van Kamoer staan. Opeens veegde ze haar tranen uit haar ogen, rukte ineens haar zoontje van de schouders van Mahaan en droeg het snel terug naar Haeram. Mahaan ging haar achterna. Hij probeerde het kind uit haar armen te trekken, maar ze hield de kleine jongen stevig vast. Mahaans oudste zoon Griham, hielp zijn moeder. Met een luid gebrul van teleurstelling keek Mahaan de menigte aan. Duidelijk was dat hij gedwarsboomd werd door

Syabo en Griham. De andere vrouwen van Haenam klemde hun baby's dicht tegen hen aan en schreeuwden het uit van angst. Vanuit Kamoer kwam Sinaoe die een klein jongentje in de lucht tilde. Hij gaf het aan Atae, zijn broer en riep: 'Ik kan het niet doen, doe jij het voor mij!' Atae nam het jongentje en stapte vastberaden naar Haenam. Maar Sinaoe kon zijn ogen niet van het jongentje afhouden. Hij sprong plotseling naar Atae toe en griste zijn zoontje uit de armen. 'Ik doe het niet! Ik kan hem niet laten gaan!' Het brullen werd erger en beide dorpen waren buiten zichzelf. Toen zag Don dat Kaiyo vlug wegliep en zijn huis inging. Woemi, Kaiyo's vrouw stond ook in de menigte. Plotseling werd ze ongerust en meteen keek ze naar hun huis, waar Kaiyo net uit sprong met Biakadon, hun zoontje. Een ogenblik stond Woemi verstijfd van schrik en ze schreeuwde het uit. Ze holde achter Kaiyo aan, die naar Haenam rende. Hij was te ver voor haar uit. Met een hartverscheurend gehuil liet Woemi zich in de vuile modder vallen. 'Biakadon! Biakadon, mijn zoon!' herhaalde ze klagelijk. Don keek naar Carol. Ze wisten van elkaar dat ze een diep medelijden hadden met Woemi's verdriet. Er was bezorgdheid over het lot van Biakadon. Don wist dat er ook kinderoffers plaatsvonden. Zodra het leven van Biakadon in gevaar was, zou hij ingrijpen.

Tegelijkertijd was hij heel nieuwsgierig. Waarom was dit nodig? Kaiyo's daad was onherroepelijk, dat stond vast. Don liep vlug achter Kaiyo aan en zag dat hij de rand van Haenam had bereikt. De dorpsoudsten stonden in een dichte groep vlak tegenover hem en keken hem vol verwachting aan. Toen zag Kaiyo de man die hij nodig had en hij riep zijn naam: 'Mahor!' Mahor liep op Kaiyo toe met ogen van ontroering. Alle mannen, vrouwen en kinderen van Haenam kwamen steeds dichterbij. Ook de dorpelingen van Kamoer kwamen dichterbij. 'Mahor,' zei Kaiyo plechtig. Don kon de ernst van de situatie voelen. 'Wil jij bij jouw mensen de woorden van Kamoer bepleiten?' 'Ja,' antwoordde Mahor. 'Ik zal de woorden van Kamoer bij mijn mensen bepleiten.' 'Dan geef ik je mijn zoon en met hem mijn naam!' Kaiyo gaf de kleine Biakadon aan Mahor, die hem voorzichtig in zijn armen nam. 'Het is genoeg! Ik zal pleiten voor de vrede tussen onze dorpen!' riep Mahor uit. Beide dorpen kwamen nu in vervoering. Plotseling werd het weer stil. Mahaan ging tegenover Kaiyo staan met één van zijn zoontjes en zie: 'Kaiyo, wil jij de woorden van Haenam onder jouw mensen bepleiten?' 'Ja,' riep Kaiyo en strekte de handen uit naar Mahaan. 'Dan geef ik je mijn zoon en met hem mijn naam!' Toen Kaiyo het zoontje, Mani, van Mahaan aannam, brak er plotseling achter in de menige een rumoer. Kaiyo stond op het punt te antwoorden op Mahaans gift, toen Mahaan zei: 'Gauw! Ga weg!' Kaiyo keerde zich om en vluchtte zo snel hij kon naar Kamoer met Mani. Toen Kaiyo weg was, nodigde Mahor alle dorpelingen van Haenam uit en zei: 'Hij die dit kind aanneemt als de basis voor vrede, komt hier en legt zijn handen op hem!' Alle dorpelingen legden om de beurt hun handen op de kleine Biakadon, om daarmee te laten zien dat zij in vrede wilden leven. Dit gebeurde ook in Kamoer, waar Kaiyo met Mani rondging. Zodra dat was gebeurd, begonnen de mensen zich klaar te maken voor het vredesfeest. Don wist één van de jonge krijgers, Ari genaamd te spreken te krijgen.

Opgewonden legde die uit wat er precies was gebeurd, maar wat Don ook al had gezien. 'Kaiyo heeft zijn zoon aan Haenam gegeven als een tarop tim en Mahaan heeft op zijn beurt een tarop tim aan ons gegeven.' 'Waarom is dat nodig?' vroeg Don verbaasd. 'Toean, u wilde toch dat wij vrede zouden sluiten. Weet u dan niet dat er onmogelijk vrede kan zijn zonder een vredeskind?' Ari keek erg verbaasd toen hij zag dat Don zijn hoofd schudde. 'Wilt u dan zeggen,' vroeg hij, 'dat de Toeans vrede kunnen sluiten zonder een ....' Hij dacht even na, maar plotseling begreep hij het. O, ik weet het al! riep hij uit. 'De Toeans voeren nooit oorlog en dan heb je natuurlijk geen vredeskind nodig!' Nog steeds begreep Don het niet helemaal. 'Wat gaat er dan nu met Biakadon en Mani gebeuren?' 'Er zal hun niets overkomen, Toean,' legde Ari verder uit. 'Beide dorpen zullen strenger waken over het leven van deze tarop-kinderen dan over hun eigen kinderen. Wanneer één van hen doodgaat is het dorp niet langer in vrede met het andere dorp.' En Ari begon weer op zijn trom te roffelen.

Don liep nadenkend naar huis. Hij was tot de conclusie gekomen dat het in de Sawi-cultuur maar om één ding draaide. Het verheerlijken van geweld met het daarbij horende verraad, oorlog en andere gewelddadigheden. Toch was er nog iets dat de Sawi al vanuit de prehistorie had. Ze hadden toch een manier gevonden om vrede te hebben. Als een man

werkelijk zijn eigen zoon aan zijn vijanden zou schenken, dan was hij volledig te vertrouwen. En: Iedereen die zijn hand op de geschonken jongen legde, zei dat hij geen geweld zou gebruiken tegen hen die het kind hadden geschonken of hen zou doen ondergaan. Het belletje dat al een hele poos in Don rinkelde, rinkelde nu duidelijk. Don hoorde het. Zijn adem stakte in de keel. Dit was de sleutel waar Carol en hij om hadden gebeden en gehoopt!

Zodra Don in het mannenhuis was van de Haenam, voelde hij de opwinding die door zijn lichaam gierde. Hij ging zitten en de mannen keken hem nieuwsgierig aan. 'Iedereen heeft gezien hoe ontdaan ik was toen Kaiyo Biakadon aan jullie schonk,' begon hij. 'Ik zei maar steeds tegen mijzelf: O, konden ze maar vrede sluiten, zonder dit weggeven van een zoontje. En jullie zeiden telkens weer: Er is geen andere manier!' Alle ogen waren op Don gevestigd. 'Toen ik er nog eens goed over nadacht, besepte ik dat jullie en je voorvaders niet de enigen zijn die inzagen dat er voor vrede een vredeskind nodig is. Myao Kodon, de Geest wiens boodschap ik breng, heeft hetzelfde gezegd: ware vrede kan nooit komen zonder een vredeskind! Nooit! Omdat Myao Kodon wil dat de mensen in vrede met Hem en met elkaar leven, besloot hij al een Tarop-kind te schenken dat goed genoeg en sterk genoeg zou zijn om vrede te stichten, niet voor een tijdje, maar voor eeuwig! De vraag was alleen: wie zou Hij uitkiezen? Want onder alle mensen was er geen zoon die sterk en goed genoeg was om een eeuwige Tarop te zijn.' De nieuwsgierigheid van de mannen groeide erg. 'Wie heeft hij gekozen?' vroeg Mahaan. Don antwoordde met een andere vraag: 'Heeft Kaiyo de zoon van een ander gegeven of zijn eigen zoon?' 'Zijn eigen zoon,' antwoorden ze allemaal. 'En jij Mahaan, heb je de zoon van een ander gegeven of je eigen zoon?' 'Mijn eigen zoon,' antwoordde Mahaan en hij keek verdrietig. 'En Myao Kodon deed dat ook!' riep Don uit. Net als Kaiyo had God maar één Zoon, die Hij kon geven en net als Kaiyo gaf Hij Hem toch! Het kind dat jij hebt gegeven, Mahaan, was geen verstotene, maar het was je geliefde zoon.

Maar de Zoon die God gaf, was nog meer geliefd! Don las voor: 'Want een Kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt Hem Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vrededorst, Tarop-kind.' Daarna las hij Johannes 3: 16 voor. Mahaan keek naar hem en vroeg: 'Is Hij degene over wie u ons hebt verteld? Jezus?' 'Juist, Hij is het,' antwoordde Don. 'Maar u zei dat een vriend Hem heeft verraden. Als Jezus een Tarop was, dan was het heel erg slecht om Hem te verraden. Wij hebben daar ook een naam voor. We noemen het tarop gaman. Dat is het allerergste wat iemand ooit kan doen.' 'Je hebt al weer gelijk.' Don keek Mahaan recht in zijn ogen. 'Het Taropkind van God verachten, dat is het ergste dat iemand ooit kan doen!' 'Vertel ons nog meer,' zei Mahaan dringend.

Een uur later vertelde Don hetzelfde in het dorpshuis van Kamoer. Don besepte dat het vredeskind de beste manier was om uit te leggen wat Jezus had gedaan voor juist ook deze woeste mannen. Hij was dankbaar dat God zo'n mooie manier van vrede had gegeven.

Juist voor deze mensen die in de schaduw van de dood leefden en hierdoor na eeuwen van angst en geweld toch het Licht zagen schijnen in hun harten. O, hij had nog veel meer te zeggen, maar dat kon nog wel wachten. Ze hadden begrepen dat ze het Vredeskind nodig hadden en dat was het belangrijkste.

Noot: Dit verhaal is gebaseerd op waargebeurde gebeurtenissen. Meer informatie is te vinden in het gelijknamige boek 'Vredeskind' van Don Richardson.